

GERINKIME SAVAS ORGANIZACIJAS

Atrodo, kad Vokietijoje mes esame geriau susiorganizavę kaip bet kurios kitos tautos pabėgėliai: jau nuo 1929 metų veikia Lietuvių Sąjunga, kuri rūpinasi šiame krašte gyvenančių tautiečių organizavimu, jų teisiniais, darbo, švietimo, meno ir kultūros reikalais; per Lietuvių Sąjungos skyrius į ją įsijungia visi sąmoningi lietuviai; Vokietijoje veikia Lietuvos Raudonasis Kryžius, kurio uždavinys yra rūpintis lietuvių sveikatos ir medžiaginiiais reikalais; pagaliau, čia turime sukurtą organą, kuris siekia mūsų tėvynės išlaisvinimo. Tad šiose sunkiose ištrėmimo sąlygose mes turime viską, ko mums būtina. reikia.

Tai, ką dabar esame pasiekę, padiktavo mums padaryti mūsų sveiką kūrybingos tautos dvasia ir prigimtis.

Tačiau pažiūrėkime, ar minėtose savo organizacijose mes esame pakankamai gerai susitvarkę, ar visur jos gerai veikia, ar kai kurie jų padaliniai nežemina lietuvių vardo ir garbės.

Deja, atsakymas į šį klausimą nėra džiuginantis.

Negražu ir nepadoru, kai negerai pasielgia paskiri tautiečiai. Tiesa, tokiu atveju negalima kaltinti visos tautos arba kurios nors jos dalies. Pirusių ar bent paslydusių žmonių visur atsiranda. Atsiranda jų ir lietuvių tarpe. Būtų labai negerai, jei tokie paslydėliai būtų organizuotos tautos ar bent jos dalies remiami. Juos reikia ne remti, o smerkti ir turimomis priemonėmis bausti. Blogai, kada kreivą kelią pasirenka organizacija. Jos susikompromitavo, meta dėmę ant lietuvių iš viso. Su pasigailėjimu turime konstatuoti, kad ir tokių liūdnų atsitikimų yra buvę - laimei, iki šiol nedaug.

Išgyvento čia, Vokietijoje, trumpo pokarinio laikotarpio mėnesius reikia laikyti nenormaliais: negalėjome tinkamai susisiekti, neturėjome savos spaudos; iš viso gyvenome pirmąjį karo veiksmų sunaikinto gyvenimo laikotarpį. Tad nenuostabu, kad mūsų gražiose organizacijose iki šios dienos yra daug tobulintino ir taisytino. Visų pirma, krinta į akį nebuvimas tampraus ryšio tarp centro ir periferinių padalinių: centras nepajėgia apankyti visų skyrių, nes jų atsirado jau daugiau kaip šimtas, o skyrių atstovai pasiekia centrą dažniausiai tik atsitiktinai; aplankę jie dažnai nepadaro to, ką jie turėtų padaryti: neatveža skyrių visuotinių susirinkimų protokolų, valdybos narių pasiskirstymo pareigomis, neįmoka įstatais numatyto mokesčio, nesuteikia kitų reikiamų žinių. Dėl to daug skyrių "pakimba ore". Centre jie nelaikomi tikrais skyriais. Visa tai trukdo darbą.

Įvairiose vietose jau įsikūre gimnazijų ir kitokių švietimo įstaigų. Jas reikia tvarkyti: parinkti tinkamus direktorius, mokytojus, parūpinti vašdovėlių ir įvairių mokslo priemonių; reikės taip pat suvienodinti mokyklų programas. Šitai galima padaryti tik dirbant centralizuotai. Centralizacijos reikia ir meno reikaluose.

99 99
63 - 20
37

Iki šiol lietuviai gyveno labai nenormaliose sąlygose, kraustėsi iš vietos į vietą, negalėjo plačiau pasinaudoti susisiekimu priemonėmis ir t.t. Dabar padėtis gerėja; reikia, kad ir mūsų organizacijos imtų geriau tvarkytis. Turi pagerėti jų vidaus tvarka ir, kas dar svarbiau, turi sustiprėti ryšiai tarp vietos padalinių ir centro. Šiuo reikalu, visų pirma, turi rūpintis vietos padaliniai.

Net emigracijoje pakankamai darbo gali susirasti kiekvienas lietuvis. Dar daugiau bus darbo, kai grįšime į tėvynę. Reikia jau dabar tam ruoštis; reikia darbe tubūlintis. Gerai sutvarkytos ir gerai veikiančios lietuviškos organizacijos Vokietijoje galės padaryti daug gero sunkų laiką gyvenantiems mūsų tautiečiams; darbas jose bus gera visuomeninio darbo mokykla mums, jose dirbantiems. Grįžę į tėvynę, mes ją rasime nuniokotą, o gyvųjų tarpe išlikusių žmonių išvargusių. Kiekvienas turįs energijos ir mokas darbą dirbti žmogus bus labai vertinamas. Šluostydami ašaras mūsų tautiečiams čia, Vokietijoje, mes ruoškimės darbui savo tėvynėje.

ŠVIETIMO REIKALAI

Centre turime išpūdžio, kad beveik visose didesnėse lietuvių kolonijose Vokietijoje yra jau įsteigti vaikų darželiai, pradžios mokyklos ir gimnazijos. Deja, ne iš visų vietų turime apie tai autoritetingų pranešimų, kurių esame prašę savo aplinkkraščiuose ir "Lietuvių Žinyne".

Mums reikia tikslų žinių apie visas mokslo įstaigas, apie mokytojus ir mokinius. Kai kuriose mokyklose trūksta cenzuotų mokytojų, o kitur mokytojai neturi darbo. Be tikslios mokytojų registracijos šį reikalą tinkamai sutvarkyti neįmanoma. Trūksta vadovėlių. Jų turėsime pasigaminti, persispausdinti. Reikia tikslaus to darbo plano, skaičių. Be tikslų žinių apie mokyklas, mokinius, jų paskirtymą skyriais bei klasėmis sunku spręsti, kiek kurių vadovėlių reikėtų gamintis.

Mūsų darbas turi būti tikslingai organizuotas. Mes neturime tiek lėšų ir jėgų, kad galėtume blaškytis ir pakrikai be plano veikti. Todėl Lietuvių Sąjungos skyrių valdybos, lietuvių komitetai ir švietimo įstaigų vedėjai dar kartą prašomi skubiai prašytas žinias atsiųsti centrui.

Mūsų mokyklų organizaciniam darbui derinti yra paskirti atskiriems zonoms švietimo įgaliotiniai. Jie aplankys mokyklas, susipažins su mokytojais, jų darbu. Švietimo įgaliotiniai drauge su mokytojais, tėvų komitetais, Lietuvių Sąjungos skyrių valdybomis ir lietuvių komitetų vadovybe bendromis jėgomis galės daug ką pagerinti, ypač sunkiose mūsų švietimo darbui sąlygose.

Šia proga malonu pranešti, kad į Wuerzburg-Zellio lietuvių gimnaziją atgabenta Kybartų gimnazijos biblioteka. Tai kilnus tautiečio Alg. Januškevičiaus darbas. Dabar knygos surašomos į katalogą ir klasifikuojamos. Kai kurių veikalų yra po kelis egzempliorius, tai bus galima juos paskirti naudotis atskirioms gimnazijoms. Kitas knygas bus galima skolinti, sudarius tam tikras kilnojamas bibliotekėles.

Mokyklų vadovybės gali raštu kreiptis į centrą su savo pageidavimais, kuriuos bus stengiamasi pagal išgales patenkinti.

AMATŲ MOKYKLOS

Daug turime paaugusio jaunimo, kuris nelanko gimnazijų, neturi darbo, nieko nesimoko. Yra tikro pavojaus, kad tas jaunimas išmoks tinginiauti, ištvirks ir t.t.

Darbo problema išsivijijoje yra viena reikšmingiausių. Ne amžinai gyvensime lageriuose iš kito maionės. Galvojame, trokštame grįžti

į tėvynę, kuri yra karo apnaikinta, apgriauta, ištuštėjusi. Turėsi-
me ją atkurti, atstatyti. Bus visiems daug darbo. Tad jau dabar
renkinės tam darbui, mokykimės patys ir mokykim savo vaikus.

Amatininkų reikalas aiškus. Lietuvoje jų niekačios nebuvo per
daug, o ką bekaibėti apie tai, kas bus dabar, kai sugrišime. Taip
pat galimas darbas, kad teks ir emigracijoje ilgesnį laiką pabūti
ir duoną užsidirbti.

Iš mokytojų registracijos aiškėja, kad išcivijoje yra amatų mo-
kyklų mokytojų, instruktorių. Iš kai kurių didesnių stovyklų gauna-
me patirti, kad kai kur yra atitinkamų dirbtuvių /stalių, šaltkalvių,
siuvėjų ir kt./, kur galėtų mūsų jaunimas mokytis amato.

Tad Lietuvos Sąjungos skyrių valdybos, lietuvių komitetų vadovy-
bė, tėvai, amatų mokyklų mokytojai turėtų tuo reikalu susirūpinti
ir steigti kur tik galima amatų mokyklas, o jei ne mokyklas, tai
beant kursus, ir mokytį jaunimą ir suaugusius naudingo fizinio dar-
bo. Juk kvalifikuoto amatininko ateitis užtikrinta tiek emigracijoje,
jei, tiek Lietuvoje.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Lietuvoje pasilikusieji mūsų kultūrininkai.- Kaip Amerikos Lietuvių
Informacijos Centras /LAIC/ praneša, Lietuvoje, Maskvos kontroliuoja-
mos spaudos žiniomis, gyvais yra pasilikę šie mokslininkai, profeso-
riai ir kultūrininkai: Vilniaus Universitete: V. Mykolaitis-Putinas,
J. Balčikonis, V. Sezemanas, B. Untulis, Ign. Jonynas, P. Galaunė,
J. Baldžius, J. Vabalas-Gudaitis, K. Bieliukas, J. Dagys, K. Šleže-
vičius, T. Ivanauskas, St. Jankauskas, Z. Žemaitis, P. Slavėnas,
P. Katilius, P. Brazdžiūnas, Ant. Žvironas, Aug. Janulaitis, K. Šal-
kauskis, Konst. Jablonskis, P. Pakarklis, P. Šalčius, D. Budrys,
J. Bučas, J. Matulaitis, K. Daukša, J. Kairiūkštis, P. Šivickis, St.
Čepulis, J. Šopauskas; Kauno Universitete: K. Grybauskas, J. Kupčins-
kas, V. Lašas, P. Mažilis, P. Raudonikis, B. Sidaravičius, B. Šaulys,
J. Šopauskas, K. Barauskas, A. Graurokas, J. Indriūnas, Jon. Janickis,
P. Juodelė, A. Purėnas, V. Mošinskis, J. Dalinkevičius, Ant. Bistic-
kas, J. Klimavičius, M. Račkauskas; iš rašytojų, dailininkų ir kt.
minimi: R. Kalpokas, P. Kalpokas, A. Zmuidzinavičius, dail. Šimonis,
A. Churginas, Ad. Lastas, Kaz. Jakubėnas, Teof. Tilvytis, K. Vairas-
Račkauskas, Vyt. Sirijos Gira, P. Vaičiūnas, Balys Sruoga, Jul. Butė-
nas, Petras Rimša, Viėnožinskis, P. Aleksandravičius, J. Mikėnas ir
komp. Gruodis.

Propaganda Lietuvoje.- Kaip LAIC praneša, iš sovietų šaltinių paei-
nančiomis žiniomis, Vilniaus ir Kauno miestuose šių metų pradžioje
buvo priskaitoma daugiau kaip 470 "kultūrinio masinio darbo komisi-
jų", turinčių 1.575 narių aktyvą. Pirmoje eilėje tos "kultūrinės ko-
misijos" ėmė organizuoti "raudonuosius kempelius", kurie buvo at-
ryti 232 įmonėse ir įstaigose. Juose buvo patalpinti komunist-
tijos vadovų atvaizdai. Profsąjungos įpareigotos nagrinėti dr.
Stalino knygą "Apie didįjį tarybinės tėvynės karą" ir komunistų par-
tijos istoriją. Tiems "visuomeniniams ir kultūriniais Lietuvos rei-
kalams" skirta 48,8 % sovietų valdomos Lietuvos biudžeto /valstybės
pajamų iš viso numatyta 726,5 mil. rublių/. Propagandos tikslais
Ukmergėje leidžiamas laikraštis "Kelias į socializmą", Šiauliuose -
savaitraštis "Raudonoji Lietuva"; mokytojams leidžiamas žurnalas "Ta-
rybų mokykla".

Lietuvos viešajame gyvenime ir spaudoje kaskart gausiau matomos
rusiškos pavardės.

Pragyvenimo sąlygos.- LAIC žiniomis, latvių laikraštis "Drauga Vests"
paskelbė latvių pabėgėlių pranešimų apie dabartines pragyvenimo są-
lygas Baltijos kraštuose. Jų žodžiais, pinigų perkamoji vertė Bal-

tijos kraštuose taip nukrito, kad prilįgsta tik 15 % ankstesnės perkamosios galios. Pavyzdžiui, vyriški drabužiai, seniau kaštavę 120-150 latų, dabar kaštuoja 800-1.000 rublių. Atsižvelgiant į tai, kad sovietai dolerį keičia į 5 rublius, vyriška drabužių eilutė kaštuoja apie 200 dolerių.

Naktimis vykdomi areštai, nors pasitaiko, kad ir dienos metu, ypač vykstant iš darbo, tai vienas, tai kitas pranyksta. Areštuoja ne vien veiklesnius, bet ir paprastus pasyvius darbininkus. Tačiau daugiausia areštuojami buvę valdininkai, kariai, policininkai ir šauliai. Į išvežamųjų sąrašus dažnai patenka ir tie, kurie susirašinėja su užsieniuose gyvenančiais asmenimis.

Pietų Amerikos laikraščiuose buvo paskelbtas iš Vilniaus krašto gautas laiškas, kad geležinkelio darbininko atlyginimas yra 8 rubliai dienai. ir pusė kilogramo duonos už 50 kapeikų. Jei nori privatiškai daugiau ką nusipirkti, tai kilogramas duonos kaštuoja 30 rublių, lašinių - 500 rublių, bulvių - 10 rublių.

Kolchozai ir sovchozai.- Kaip LAIC, pasiremdamas Maskvos kontroliuojamais žinių šaltiniais, praneša, Lietuvoje sparčiai vykdoma bolševikinė žemės reforma. Šios vasaros pradžioje Lietuvoje kolchozams ir sovchozams buvo pavesta 100.000 hektarų žemės.

Išvežimai į Sibirą.- LAIC žiniomis, amerikiečių laikraštis "New Leader", pranešdamas, kad Vokietijos teritorijoje esama apie 300.000 lietuvių, reikia susirūpinimą jų likimų - ypač tų, kurie pasiliko sovietų okupuotose Vokietijos srityse. Laikraščio pranešimu, bolševikų tarnautojai, ten suradę lietuvius, kuriuos laiko Sovietų Sąjungos piliečiais, juos siunčia į Rytus. Vien iš Rytprūsių esą išsiųsta apie 50.000 lietuvių. "Yra pagrindo prisibijoti, - pastebi laikraštis, - kad daug nekaltų žmonių bus apšaukti pronaciais ir pasmerkti likvidacijai."

Laikraščio "New Leader" žiniomis, apie 83.000 lietuvių neseniai iš rytinių Lietuvos sričių išvežta į Sovietų Sąjungą priverstiniais darbams.

Laikraštis priduria, kad britų amerikiečių okupuotose Vokietijos dalyse lietuvių padėtis yra visiškai kitokia. /ELTA/

RENKIMĖS ŠVENTEI

Mūsų kompetentingų organų nustatymu, šių metų rugsėjo 8 dieną mūsų tautiečiai kviečiami visur rengti dvejopu pagrindu iškilmes - Tautos Šventės ir karo baigimo.

Tai dienai pasirengiama taip, kaip tokioms iškilmėms dera. Mums patiems ta diena turi būti susikaupimo ir pasiryžimo diena. Svetimiams ji turi padėti prabilti į jų protus ir širdis, kad Lietuva ir lietuvių tauta yra laisvės ir lygybės verta.

Pageida_ujama, kad ar išvakarėse, ar pačią iškilmių dieną būtų tinkamai paminėti visi, kurie už Tėvynę aukojosi ir aukojasi, ypač tie, kurie yra už ją galvas padėję ar ištrėmimo sunkią dalią kenčia.

Iškilmių dieną visur rengiamos iškilmingos pamaldos už Tėvynę.

Į patį iškilmių aktą kviečiami valdžios, kariuomenės ir draugiškų tautų atstovai. Po trumpos iškilmių kalbos priimama rezoliucija, kurioje išreiškiama tai, kas mums visiems ant lūpų, būtent, padėka sąjungininkams už mums visur teikiamą globą, ir iškeliamas prašymas didžiųjų demokratijų vyriausybėms padėti mums atgauti laisvę ir sudaryti sąlygas mūsų tautai pačiai spręsti savo likimą.

Greta turiningos meninės programos rengėjai iškilmes pajvairina sportu, eisenomis, jaunimo paradais ir t.t. Inicijatyvos šventei rengti imasi vietos lietuviams vadovaujant organai. Jei kitaip negalima, šventė nukeliama į rugsėjo 9 dieną, sekmadienį. Šiais reikalais smulkiau informuoja Lietuvių Sąjunga.

K R O N I K A

Dinkelsbuehlis /ELTA/ Mieste ir paskirtyje gyvena apie 140 lietuvių. Dauguma gyvena privačiai, dalis stovyklose. Veikia Lietuvių Sąjungos skyrius.

Kai kuriems lietuviams, atsisakiusiems vykti į Lietuvą, buvo nutrauktas teikti papildomas maistas.

Goepingenas /ELTA/ Mieste ir apylinkėje yra apie 90 lietuvių. Visi gyvena privačiai, daugiausia nedirba. Stovykloje gyvena apie 300 lietuvių, atgabentų iš Leipzigo, Dessau ir Bremeno sričių. Veikia Lietuvių Sąjungos skyrius.

Privačiai gyvenantieji anksčiau gavo papildomo maisto, bet dabar jis nutrauktas. Stovykloje maitinimas geras, tačiau gyvenimo sąlygos labai prastos - neturima lovų, čiužinių ir kt.

Lueneburgas /ELTA/ Mieste ir apskrityje yra apie 260 registruotų lietuvių. Komendantas patvirtino platesnį lietuvių komitetą.

Rothenburg ob der Tauber /ELTA/ Apskrityje gyvena apie 50 lietuvių, kurių dauguma yra susibūrę Dombuehlio ir Schillingsfuersto miesteliuose. Visi gyvena privačiai, gaudami vokiškas maisto korteles. Kelios šeimos dirba pas ūkininkus. Karinės įstaigos lietuvius labai tepalaiko ir traktuoja lygiai su vokiečiais.

Kitzingenas /ELTA/ Aplink Kitzingeną Maino slėnyje išsibarsčiusiose miesteliuose ir kaimuose gyvena apie 70 lietuvių iš Žemaitijos, Kauno, Vilniau ir kitur. Dauguma lietuvių yra gavę darbo pas amerikiečius virtuvėse. Visi gauna dvigubas maisto korteles.

Rugpiūčio 13-14 dienomis toje srityje lankėsi sovietų komisari, ieškodami besislapstančių rusų ir ukrainiečių. Lietuvių jie nelietė.

Oldenburgas /ELTA/ Oldenburgo lietuvių stovykla "Lituanica" oficialiai atidaryta liepos 1 dieną. Ta proga surengtas vykęs koncertas, kuriame gražiai pasirodė solistai, šokėjai, choras. Visa šventę puošė nemažas būrys gražiais tautiniais drabužiais apsirengusių merginų.

Stovykloje veikia pradžios mokykla ir vidurinė mokykla. Mokytojų turima pakankamai. Stengiamsi įsteigti gimnaziją, nes visame Oldenburge yra apie 1.000 lietuvių ir jų skaičius vis didėja. Miestas nuo karo visai mažai nukentėjęs.

Stovykloje tvarkosi patys lietuviai. Dirbama tik stovyklos ribose. Keli lietuviai dirba UNRROje, kuri pageidauja dar daugiau lietuvių. Maisto teikimas yra reguliarus. Maistas yra geras, tik beveik negaunama daržovių ir žuvies, nors jūra čia pat.

Stengiamasi ko naudingiausiai sunaudoti laisvą laiką. Tarp kitko, keliomis grupėmis mokomasi anglų kalbos. Kursus veda S. Aneliūnas, kuriam padeda vienas anglas, vienas lietuvis kanadientis ir kt. Yra šoferių kursai. Leidžiamas sieninis laikraštis.

Stovykloje gyvenama švariuose barakų kambariuose. Rengiami nauji gyvenamieji būstai.

Pasigendama leidinių ir nuolatinio ryšio su Wuerzburgu ir Delmoldu.

Santykiai su anglais labai geri, nuoširdūs.

Dillingenas /ELTA/ Dabar Dillingeno prie Dunojaus Baltijos tautų stovykloje gyvena apie 520 lietuvių, kurių ekonominiam ir kultūriniam gyvenimui vadovauja Lietuvių Sąjungos skyrius. Stovykloje nustatyta griežta tvarka ir drausmė. Maistas geras. Dėl būstų stokos stovyklą plėsti neįmanoma.

Veikia šešių skyrių pradžios mokykla ir anglų kalbos kursai. Laikas nuo laiko stovykloje skaitomos paskaitos įvairiomis temomis.

Suorganizuoti berniukų ir mergaičių skautų būreliai. Veikia mišrus choras. Organizuojamas reprezentacinis pušų kvartetas. Veikia tautinių šokių grupė. Sudarytas tinklinio ir krepšinio komandos.

Liepos 29 dieną miesto parapijos bažnyčioje smuikininkas I. Vasyliūnas surengė religinės muzikos koncertą, kuris gražiai pavyko. Rugpiūčio 4 dieną Dillingeno miesto salėje buvo surengtas mišrus koncertas, kuriame pasirodė smuiko, violončelės ir fortepiono trio, solistės, mišrus choras ir tautinių šokių grupė. Į koncertą atsilankė amerikiečių karininkai, latvių, estų ir lenkų komitetų atstovai ir vokiečių pareigūnai. Programos dalyviai susilaukė nuostabių svečių prielankumo.

Lenkų kariuomenės sveikatos proga rugpiūčio 15 dieną lenkų stovykla surengė lengvosios atletikos rungtynes, į kurias pakvietė dalyvauti amerikiečių, lietuvių, latvių ir vengrų sportininkus. Rungtynėse lietuviai laimėjo geras vietas.

Salzburgas /ELTA/ Salzburgo Lietuvių Kultūrinio Darbo Draugija rugpiūčio 11 dieną surengė pirmą koncertą, kuriame pasirodyta su choru, tautiniais šokiais, kvartetu ir kt. Koncertas turėjo gražaus pasisekimo.

Kemptenas /ELTA/ Kempteno srityje gyvena apie 1.500 lietuvių. Veikia gimnazija, anglų ir prancūzų kalbų kursai. Dažnai rengiamos paskaitos įvairiais klausimais. Išleisti du anglų kalbos žodynėliai ir anglų kalbos gramatika.

Augsburgas /ELTA/ Viename Augsburgo priemiestyje yra susitelkę apie 500 lietuvių. Veikia Lietuvių Sąjungos skyrius. Leidžiamas sieninis laikraštis. Organizuojamas geras choras, kuris surengė jau kelis pavykusius koncertus. Koncertų surengiamas ir bažnyčiose per pamaldas. Veikia simfoninis orkestras, kuriam vadovauja F. Valeika. Sukurta pilna gimnazija ir veikia dvi pradžios mokyklos, o taip pat anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų kursai. Įstaigti buhalterijos ir šoferių kursai. Gyvai reiškiasi ir sportininkai.

Augsburge yra dar dvi lietuvių kolonijos / apie 700 ir apie 200 žmonių /

Wuerzburg-Zellis /ELTA/ Rugpiūčio 19 dieną lietuvių stovykloje įvyko steigiamasis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus skyriaus susirinkimas, kuriam pirmininkavo vietos gimnazijos direktorius I. Seras. Išrinkta skyriaus valdyba ir revizijos komisija. Susirinkime išreikštas sumanymas kreiptis į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Valdybą, kad ji paragintų apylinkėje esančias lietuvių stovyklas padėti karo belaisvių stovyklose esantiems lietuviams. Nord-Kaserne stovyklos gyventojai lietuviai nutarė atsisakyti vienos dienos maisto davinio, kuris bus perduotas belaisvių stovyklose esantiems tautiečiams.

Wuerzburg-Zellis /ELTA/ Vietos lietuvių stovyklos gimnazija, pradžios mokykla ir vaikų darželis surengė stovyklos komendantui gražų atsisveikinimo aktą. Mokiniai padėkdamavo ir padainavo anglišių eilėraščių ir dainelių. Visų mokyklų vardu gimnazijos direktorius įteikė komendantui adresą.

Wuerzburgas /ELTA/ LAICO žiniomis, Rytprūsijoje, Bishofsteine, vokiečiai sušaudė 42 lietuvius.

Wuerzburgas /ELTA/ LAICO pranešimu, apie šimtas lietuvių įstojo į prancūzų Sietinšalių Regijoną.

Wuerzburgas LAICO žiniomis, Bendraus Amerikos Lietuvių Fondas liepos, rugpiūčio ir rugsėjo mėnesį vykdė drabužių rinkimo vėjų nuo karo nukentėjusiems lietuviams.

TARPTAUTINIAI HORIZONTAI

Taika Tilimuosiuose Rytuose. - Rugpiūčio 31 dieną generolas Mac Arthuras pasirašys Japonijos kapituliacijos aktą. Tokiu būdu karas pasaulyje bus ir formaliai pasibaigęs.

Bet, atrodo, ir po to ginklai nebus nutilę; jau kelinta savaitė, kai iš Šiaurės Kinijos pranešama apie "susidūrimus" tarp Čiangkaišeko dalinių ir Jenano provincijos komunistų. Įdomiausia, kad nesusipratimai prasidėjo - tiksliau, atsinaujino - kone tą pačią dieną, kada Čiangkaišeko ministeris pirmininkas Dr. Sungas Maskvoje pasirašė su sovietais sąjungos sutartį. Toji sutartis, rodos, būtų turėjusi sustiprinti centrinės Čiangkaišeko vyriausybės padėtį, bet kinų komunistai, lyg kieno nors įsakymu ar pakurstyti, tą pačią dieną pareiškė, jog jų vyriausybė norinti savarankiškai dalyvauti kapituliacijos derybose su japonais.

Amerikiečiai ir anglai šitoms kinų komunistų pretenzijoms nepritaria. Tie reiškiniai sukūrė tokią padėtį, kad britų spauda jau kalba apie pirmąją taikos krizę.

Tačiau ne vien kinų reikalai drumsčia taiką Tolimuosiuose Rytuose. Sovietai yra užėmę visą Mandžiūriją, kurią dar Rooseveltas ir Churchillis buvo numatę gražinti Kinijai. Sovietai, kai kurių žinių agentūrų pranešimais, norėsią dalyvauti pertvarkant ir Hongkongo ir Singapūro statutą. - Anglai ir amerikiečiai Tolimuosiuose Rytuose turės šiek tiek daugiau rūpesčių, negu vien sutvarkyti Japoniją.

Europos fronte šis tas nauja. - Rugpiūčio 21 dieną britų konservatorių laikraštis "Yorkshire Post" paskelbė straipsnį, kuriame buvo išdėstyti tradicinės britų užsienių politikos pagrindai. Pagal "Yorkshire Post", Didžioji Britanija negalinti leisti, kad kuri nors svetima valstybė vyrų Vakarų ir Šiaurės Vakarų Europos pakraštyje; taip pat Didžioji Britanija esanti gyvybiškai suinteresuota turėti laisvą praplaukimą Viduržemio jūra. "Yorkshire Post" pažymi, kad tarp klausimų, dėl kurių dar nėra aiškiai nusistatyta, yra ir klausimas, ar mažųjų Rytų Europos tautų nepriklausomybė Didžiajai Britanijai yra gyvybiškai reikšminga. - Bet praeitą savaitę anglai ir amerikiečiai parodė aktingą dėmesį Balkanams, kuriuos jie, matyt, jau laiko sau gyvybiškai reikšmingais...

Dėmesys Balkanams. - Pradžioje davė Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministeris Byrnes, rugpiūčio 18 dieną pranešęs Bulgarijos vyriausybei, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė negalinti pripažinti dabartinės Bulgarijos vyriausybės, nes ji sudaryta išimtinai iš vienos nedidelės politinės /komunistų/ partijos narių ir tautos valiai neatstovaujanti. Taip pat Jungtinės Valstybės negalėsia pripažinti ir Bulgarijos parlamento, renkamo pagal diktatūmą, kuris negarantuoja reikiamos laisvės.

Išjudintąjį vežimą toliau pastūmėjo britų užsienių reikalų ministeris Bevinas. Jis rugpiūčio 20 dieną Anglijos parlamente pasakė kalbą, kurioje palietė visą Balkanų klausimų kompleksą. Bevinas, pirmiausia, kalbėjo apie Graikiją, kur rinkimų prižiūrėti anglai, amerikiečiai ir prancūzai išsiunčia savo komisijas. Bevinas apgailėstavo, kad Sovietų Sąjunga atsisakiusi pasiųsti į Graikiją savo stebėtojus. Toliau, Bevinas užsiminė ir apie Bulgariją, Jugoslaviją, Rumuniją ir Vengriją, kurių vyriausybės taip pat neatstovaujančios toms tautoms. Anglijos užsienių reikalų ministerio manymu, tose valstybėse vyraujančios tokios valdymo formos, kurias esą galima pavadinti totalistinėmis; jų vyriausybių praktika esanti griežtai priešinga demokratijos principams. Bevinas pabrėžė principinį Anglijos vyriausybės nusistatymą, kad nesą galima leisti, jos Europoje viena totalistinio režimo forma

būtų pakeista kita. - Ši Bevino pareikštą nusistatymą energingai ir, galima sakyti, entuziastiškai palaikė visa britų spauda - tiek konservatorių, tiek liberalų, tiek pačių darbiečių. Nepatenkintas liko tik komunistų organas "Daily Worker".

Netrukus po Bevino kalbos Didžiosios Britanijos vyriausybė nusiuntė Bulgarijos vyriausybei notą, panašią į Jungtinių Valstybių nusiuntąją. Notoje pareiškama, kad su vyriausybe, kuri bus sukurta Bulgarijoje po nelaisvų rinkimų, Didžioji Britanija negalės būti pasirašyti taikos sutarties.

Reakcijos iš kitos pusės.- Pagaliau, rugpiūčio 22 dieną sovietų okupuotos Rumunijos karalius Mykolas kreipėsi į Jungtinių Valstybių, Didžiosios Britanijos ir SSSR vyriausybes, prašydamas padėti jo šalyje sudaryti tokią vyriausybę, kuri tikrai atstovautų rumunų tautos valiai ir su kuria būtų galima sąjungininkams sudaryti taikos sutartį bei užmegsti normalius diplomatinius santykius. Jungtinės Valstybės pirmutinės pašiskubino karaliaus Mykolo prašymą priimti. Atrodo, kad panašiai pasielgs ir Didžiosios Britanijos vyriausybė. Tada pagaliau prabilo ir Maskva. Ji pasisakė tiek prieš sąjunginių valstybių kontrolės komisijas, kurios prižiūrėtų rinkimus Balkanų valstybėse, tiek prieš sąjungininkų pastangas bendromis jėgomis ten sudaryti reprezentacingas vyriausybes. Visa tai Sovietų Sąjunga laiko neleistinu kišimusi į suvereninių valstybių vidaus reikalus...

Atsakydamas į priekaištingas vakarinių sąjungininkų notas, pasisakė ir Bulgarijos ministeris pirmininkas. Jis paprastai nusiplauna rankas, dėl kontrolių ir ko kito palikdamas susitarti tarp savęs didiesiems sąjungininkams. Jeigu gi šiems susitarti nepavyktų, tai Bulgarijos parlamento rinkimai būsią praversti pagal tą patį įstatymą, kurį vakariečiai demokratai dabar taip smarkiai kritikuoja.

Suomija ir anglosaksai.- Priešingai Balkanams, Suomijoje, anglų ir amerikiečių manymu, parlamentas buvęs išrinktas demokratiškai ir tikrai atstovaujas krašto gyventojų daugumai. Šio parlamento passtatytąją vyriausybę Londonas ir Vašingtonas nutarė atstatyti normalius diplomatinius santykius.

Tatai, galima sakyti, pirmosios kregždės, rodančios, kad Europoje jau prasideda atstatymo metas. Nesunku įžiūrėti, kad tasai darbas sunkus ir skausmingas. /ELTA/

REDAKCIJOS ĮSPĖJIMAS

Visi, siunčiantieji raštus "Lietuvių Žinynui", prašomi rašyti tik vienoje lapo pusėje ir, svarbiausia, aiškiai, ypač vardus, pavardes ir vietovardžius. Juodraščio tipo raštų "L.Ž" redakcija, neturėdama nei laiko, nei specialistų "slebizavotojų", nuo šiol visai nepriims, o atsiųstuosius mes į krepšį.

